

Ogólnopolskie Seminarium Badawcze Ustroń 4-6 luty 2013 r.

W dniach 4-6 lutego 2013 r. w Ustroniu koło Wisły odbyło się 22 *Ogólnopolskie Seminarium Badawcze*. Skupiło ono ponad 50 uczestników reprezentujących różne ośrodki naukowe; zarówno stałych członków tego seminarium, jak i osoby, które po raz pierwszy w nim uczestniczyły.

Tegoroczne spotkanie poświęcone było roli promotora w przygotowaniu i obronie pracy doktorskiej, w szczególności zagadnieniom współpracy promotora z dyplomantem/doktorantem:

1. Podstawy prawne współpracy promotora z doktorantem.
2. Promotor pomocniczy: funkcje – zadania – dylematy.
3. Model promotora pracy doktorskiej (w tym również dyplomowej): założenia i oczekiwania.
4. Etyczne aspekty współpracy w relacji promotor – doktorant.
5. Wychowawcza funkcja promotora.

Podczas seminarium, które zostało, zgodnie ze swoją tradycją, zorganizowane i poprowadzone przez prof. dr. hab. Franciszka Szloska z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, zaprezentowano wskazaną problematykę w ujęciu wielopłaszczyznowym.

Dzień pierwszy seminarium rozpoczął się wykładem inauguracyjnym prof. zw. dr. hab. Stanisława Kaczora na temat *Szkół wyższych wobec polskiej edukacji*. Zasadnicze referaty związane z przedmiotem rozważań wygłosili m.in.: prof. zw. dr. hab. Stanisław Juszczak *Rola opiekuna naukowego, a następnie promotora w przewodzie doktorskim: aspekty formalne, merytoryczne i metodologiczne*; prof. zw. dr. hab. Andrzej Bogaj *Dedukcyjny model promotora pracy doktorskiej*; prof. dr. hab. Ryszard Gerlach *Model promotora w kontekście formalno-prawnym, merytorycznym i metodologicznym*, prof. zw. dr. hab. Mirosław J. Szymański *Status i funkcje promotora pomocniczego*; prof. zw. dr. hab. Jerzy Kunikowski *Wartości osobowe współczesnego promotorstwa*.

Drugiego dnia seminarium kontynuowano problematykę obrad, a referaty wygłosili: prof. zw. dr. hab. Stefan M. Kwiatkowski *Instytucja promotora pomocniczego w nowych uregulowaniach prawnych*; prof. dr. hab. Maciej Tanaś *Promo-*

tor jako opiekun naukowy; prof. zw. dr hab. Mirosław S. Szymański *Wybrane aspekty relacji promotor – doktorant*; prof. zw. dr hab. Nella G. Nyczkało *Rola promotora prac doktorskich i habilitacyjnych na Ukrainie*; prof. dr hab. Janusz Gęsicki *Trudności promotora pracy doktorskiej w kontaktach z doktorantem*; prof. dr hab. Romuald Kalinowski *Promotor nie tylko jako kierownik*; prof. dr hab. Elżbieta Sałata *Refleksje dotyczące współpracy promotora i promotora pomocniczego*.

Należy podkreślić, iż refleksjami dotyczącymi osoby promotora podzielili się także: dr Dorota Jankowska *Rola dialogu z promotorem w procesie rozwoju naukowego dyplomanta*, dr Jolanta Jarocka-Piesik *Etyczne aspekty współpracy promotora i doktoranta*, dr Jarosław Michalski *Sztuka z tezą, czyli doktorant Jacquesa Ranciera*; dr Tatiana Walkowiak *Promotor: przewodnik, opiekun czy...?*, doc. dr Anna Sas-Badowska *Rola mentora naukowego w rozwoju dyplomanta*, dr Tadeusz Graca *Kompetencje psychologiczne promotora*, dr Bogumiła Konieczny-Rozenfeld *Promotor strażnikiem własności intelektualnej i prawa autorskiego*.

W trzecim dniu spotkania, już po raz kolejny, w programie znalazła się tematyka cyberprzestrzeni i zagrożeń z nią związanych, którą zajmuje się prof. dr hab. Józef Bednarek wraz ze swoim zespołem młodych naukowców.

Ważną częścią tegorocznego seminarium był panel dyskusyjny, w ramach którego podjęto kwestię *Oczekiwań dyplomantów wobec promotora*. Przewodniczył mu prof. dr hab. Franciszek Szlosek, a za stołem prezydialnym zasiedli dyskutanci w osobach: dr Renaty Tomaszewskiej-Lipiec, dr Justyny Bluszcz, dr Patrycji Jurkiewicz, dr Jolanty Wiśniewskiej, dr Beaty Szurowskiej, dr Aleksandry Niedźwiedzkiej-Wardak, dr. Jana Sikory oraz mgr Barbary Kowalczyk.

Podsumowania 22. spotkania Ogólnopolskiego Seminarium Badawczego dokonał, jak zawsze, prof. zw. dr hab. Stanisław Kaczor.

Problematyka podjęta w jego ramach była interesująca, o czym świadczą burzliwe chwilami dyskusje na temat roli promotora i efektywnego dialogu z dyplomantem/doktorantem. Motywem przewodnim rozmów było pytanie, czy istnieje jeden uniwersalny model promotora? Przyjęto jednak, aby przedmiotem rozważań uczynić nie model promotora, lecz model promotorstwa. Warto również podkreślić, iż uczestnicy seminarium podjęli się sklasyfikowania typów promotorów oraz doktorantów, a także ustalenia pewnego zestawu cech reprezentujących promotora-mistrza. Istotną część spotkania stanowiły rozmowy związane z wątpliwościami i problemami wynikającymi z przepisów Ustawy o Szkolnictwie Wyższym, dotyczące nowych zasad dochodzenia do stopni i tytułów naukowych. W tej kwestii skupiono się przede wszystkim na roli promotora pomocniczego.

Trzydniowe spotkanie charakteryzowało się zatem wielowątkowością podjętych refleksji, w przedmiocie, który jak mogłoby się wydawać, został już dobrze rozpoznany w środowisku naukowym. Na szczególną uwagę zasługują m.in. analizy poświęcone procedurom awansu nauczyciela akademickiego oraz potrzeba

wprowadzenia jednolitego systemu ewaluacji osiągnięć naukowo-badawczych, podsumowywanych w cyklach rocznych. Zwrócono uwagę i podjęto burzliwą dyskusję na temat kompetencji, które powinien posiadać promotor. Wśród nich, jako najważniejsze wymieniono kompetencje kognitywne, funkcjonalne, osobiste i etyczne. Dyskutanci potwierdzili, że z założenia promotor ma być nauczycielem pracy naukowej, charakteryzować się umiejętnością posługiwania się metodami naukowymi odpowiedniej dyscypliny naukowej, a także być wychowawcą doktoranta. Do obowiązków promotora zaliczyli m.in.: poznanie zainteresowań naukowych kandydata, jego poglądów na pracę badawczą, uzdolnień intelektualnych oraz kwalifikacji moralnych; ponoszenie odpowiedzialności za stwierdzenie wystarczających kwalifikacji kandydata do przygotowania rozprawy doktorskiej; dokonywanie oceny zasadności i poprawności sformułowanych zagadnień badawczych, w kontekście istniejącej wiedzy naukowej, w świetle zagranicznego i krajowego piśmiennictwa; sprawowanie pieczy nad poprawnym i samodzielnym opracowywaniem zagadnień badawczych, trafnością wyboru metod badawczych, aparatury badawczej, interpretacji uzyskiwanych wyników oraz formułowanych wniosków; stwierdzenie osiągnięcia założonych celów badawczych i zakończenia przygotowania rozprawy doktorskiej, a tym samym potwierdzenie, że doktorant osiągnął wszystkie cele procesu doktoryzowania. Podkreślono, że warunkiem prawidłowego rozwoju naukowego doktoranta jest możliwość uczestniczenia w pracach specjalistycznego seminarium naukowego, kierowanego przez nauczyciela pracy naukowej – promotora. Kluczową rolę w rozwoju doktorantów przypisano promotorowi, gdyż od jego kwalifikacji, kompetencji i postawy w szczególności zależy rozwój naukowy doktorantów.

Pokłosiem tego spotkania będzie kolejna już pozycja książkowa z cyklu *Badanie. Dojrzewanie. Rozwój*, która w znacznej mierze odda istotę tegorocznej problematyki. Zaproponowana przez Organizatora tematyka pozostała jednak w swojej materii jeszcze nie w pełni rozpoznana, stąd również żywić należy nadzieję, iż rozważania poświęcone roli promotora w przygotowaniu i obronie pracy doktorskiej zagoszczą jeszcze w programie kolejnych spotkań członków seminarium.